

SMART SAMFUNN MARKER

2018 - 2021

Innhold

1. HVOR STARTER VI	2
2. BAKTEPPET	2
Globale megatrender og Smart City	2
Muligheter i regionen	3
Hvordan henger alt sammen	3
3. HVA ER SMART SAMFUNN MARKER	4
Formålet med Smart Samfunn Marker	4
Hva er et Smart Samfunn Marker prosjekt?	4
Mot en smartere fremtid	6
Strategiske satsningsområder	6
4. FRA IDÉ TIL VIRKELIGHET	19
Organisering	19
Samarbeidsform og arbeidsprosess	20
Hvordan skal gode ideer og erfaringer deles?	21

1. HVOR STARTER VI

Smart Samfunn Marker angir ønsket retning for bærekraftig samfunnsutvikling i Marker kommune, og er et rammeverk for gjennomføring av arbeidet.

I denne strategien skal vi synliggjøre formål og målsetninger, samt tydeliggjøre hvordan vi skal jobbe med satsningsområdene for Smart Samfunn Marker i praksis.

I denne prosessen har Marker kommune involvert bredt i egen organisasjon, samt inkludert næringsliv, akademia og innbyggere til å gi innspill.

Strategi for Smart Samfunn Marker skal ikke ses som et rent kommunalt dokument, men som en veiviser, av og for alle aktører i samfunnet.

Sitater fra deltakerne underveis i prosessen:

«Livsløpskommunen»

«Tenke enkelt, nytt og løsning»

«Det nære lokalsamfunnet – åpent og varmt. Natur og friluftsliv. Mange lag og foreninger. Mange gode bedrifter»

2. BAKTEPPET

Globale megatrender og Smart City

Globale megatrender vil endre fremtidige forbruksmønstre og påvirke det klimalandskapet vi beveger oss i. Det dreier seg om endringer i demografi, økonomi, produksjons- og handelsmønstre, teknologiske fremskritt, forringelse av økosystemer og klimaendringer som påvirker våre forbruksmønstre og klimalandskapet vi beveger oss i.

Digitalisering og nye handelsmønstre vil endre næringslivet med tanke på hvordan vi konkurrerer med

andre bedrifter og hvordan vi forholder oss til alle vi samarbeider med.

Smart by og samfunn - er et begrep som brukes over hele verden, og som forklarer hvordan samfunn skal utvikles til å bli bærekraftige og moderne samfunn som er gode å bo og leve i.

Verdigrunnlaget for Smart Samfunn Marker-programmet og fokusområder ligger i FN's 17 bærekraftsmål som er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Dette er universelle mål som forplikter Norge og vil ha innvirkning på norsk politikk.

Muligheter i regionen

Østfold Fylkeskommune har ulike initiativ som skal stimulere til regionens utvikling for næringsliv, smarte byer og samfunn, og med fokus på det grønne skiftet. Østfold vil bli Viken fylkeskommune fra 2020, sammen med Buskerud og Akershus. Viken har som mål å være en foregangsfylkeskommune når det gjelder å bruke FNs bærekraftsmål som verktøy i samfunnsutviklingen og det

er sterk støtte for å styrke en bærekraftig samfunns- og næringsutvikling i regionen. Marker er med i samarbeidsinitiativ som Smart Østfold og SmartKom, for utvikling av smarte løsninger i samarbeid med hele og eller deler av Østfold.

Marker kommune utformer nå Klima og Energiplan i samarbeid med Klima Østfold, et initiativ for Østfoldkommunene, som skal være ferdig i 2020.

Gjennom Regionalpark Haldenkanalen har Marker kommune et etablert samarbeid med kommunene Aurskog-Høland, Rømskog, Aremark og Halden, om utvikling av næringsliv, kultur, primærnæringen og bo- og stedsutvikling, samt merkevarebygging i dette området.

Hvordan henger alt sammen

Marker kommunes kommuneplan og andre tilhørende planer gir retning og rammer for utvikling i kommunen. Strategien for Smart Samfunn Marker vil være koblet til og støtte målene i disse planene.

Gjennom Marker kommunes framtidsverksted ble det staket ut en kurs med enighet om videre fokus på fem hovedområder: trygt oppvekstmiljø, framtidens eldreomsorg, klima og miljø, næring og samfunn og til sist robust organisasjon. Disse fokusområdene tar utgangspunkt i et bærekraftig utviklingsperspektiv og Marker kommune vil med dette ta ansvar lokalt for å nå FNs mål for bærekraftig utvikling. Smart Samfunn Marker-programmet skal løfte og angi retning for bærekraftig samfunnsutvikling i Marker.

3. HVA ER SMART SAMFUNN MARKER

Formålet med Smart Samfunn Marker

«Innovasjon er en fellesbetegnelse for åpne utviklings- og endringsaktiviteter der hensikten er å skape en endring som gir økt verdi, enten i form av kvalitet, effektivitet eller lønnsomhet.»

Smart Samfunn Marker programmet skal legge til rette for utvikling og innovasjon for en bærekraftig samfunnsutvikling. Programmet skal stimulere til ny teknologi, nye tjenester til innbyggerne og nye typer

forretningsmodeller som skaper verdi for et fremtidsrettet Marker-samfunn.

Hva er et Smart Samfunn Marker prosjekt?

Et Smart Samfunn Marker prosjekt utpeker seg ved at (1) prosjektet er bærekraftig både på kort og lang sikt, (2) det utføres i samarbeid med flere ulike samfunnsaktører og (3) det tar i bruk ny teknologi på en innovativ måte.

Disse tre driverne er sentrale i Smart Samfunn Marker, og skal være synlige i ethvert Smart Samfunn Marker-prosjekt.

En utdypning av disse driverne er vist under:

Bærekraft

«Utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov»

FNs verdenskommisjon for miljø og utviklingsrapport *Vår felles framtid* (1987)

Bærekraftig utvikling består av tre dimensjoner – miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft. Vi må finne løsninger som balanserer belastningen på miljøet med forbruket og økonomien. Under følger en beskrivelse av de tre dimensjonene:

1. Miljømessig perspektiv

Vi må bruke jordens ressurser effektivt for å hindre videre global oppvarming og sikre et helsemessig, trygt og godt miljø for mennesker, dyr og natur. Det handler om å bruke mindre energi, bruke energien mer effektivt og om å bruke grønn energi. Vi skal være sparsomme med ressurser slik som energi, vann og materialer. Videre må vi stanse eller redusere vesentlig utslipp av helse- og miljøfarlige stoffer, samt å fjerne miljøgifter som er rundt oss.

2. Økonomisk perspektiv

Vi skal planlegge for god økonomi for mennesker og samfunn. Økonomiske ulikheter hindrer god felles utvikling. Alle skal ha tilgang til lik sosial trygghet og offentlige tjenester. Samfunnet skal legge til rette for å

skape, bygge og utvikle slik at næringsutvikling skaper bærekraftig økonomisk vekst.

3. Sosialt perspektiv

Det sosiale perspektivet handler om menneskelige rettigheter og likhet. I et samfunnsperspektiv skal innbyggere få tilgang til blant annet sosial trygghet, bosted, utdanning, jobb og et godt helsetilbud. Samfunnet skal inkludere og likestille alle innbyggere i demokratiske prosesser som berører samfunnet. Vi skal tilrettelegge for kulturelt mangfold og å møte innbyggernes behov.

Samarbeid

En smart samfunnsutvikling krever aktiv deltagelse og involvering av ulike samfunnsaktører. Samarbeid i Smart Samfunn Marker handler om at offentlig sektor, akademia, næringsliv og innbygger møtes på like vilkår i felles arenaer og løser samfunnsutfordringer sammen. Dette kaller vi å samarbeide i quadruple helix. Brukerinvolvering er vesentlig for at kommuner skal kunne tilby riktige og tilpassede tjenester til innbyggerne.

Teknologi

Den teknologiske driveren handler om å utvikle og bruke ny teknologi, men også om å bruke eksisterende teknologi på nye måter, for å skape nye muligheter for å tilby bedre tjenester til innbyggerne, mer effektiv drift av offentlig og privat sektor, og legge til rette for næringsutvikling.

Teknologiske områder relevante for Smart Samfunn Marker er:

- + Miljøteknologi
- + Velferdsteknologi
- + Energieffektiviserende tiltak
- + Digitalisering og digital transformasjon - om hvordan nye arbeids- og bruksmønstre oppstår ved at vi har digitalisert eksisterende bruks- og arbeidsmetoder, samt
- + IoT - tingenes internett, hvordan ting kan gi fra seg digitale data ved at de er tilkoblet et nettverk.

Mot en smartere fremtid

Sammen skaper Smart Samfunn Marker en bærekraftig fremtid med innovative teknologiske løsninger med følgende målsettinger:

- + Skape økt samarbeid, og delingskultur mellom kommune, næringsliv, forskning og lokalsamfunn
- + Involvere innbyggere i utviklingen og sette innbyggere og brukere i sentrum
- + Øke kompetanse om bærekraftig samfunnsutvikling og innovasjon
- + Skape bærekraftig næringsvekst gjennom realisering av smarte prosjekter
- + Marker skal kjennetegnes som oppdatert og innovativ
- + Innbyggere skal oppleve at moderne teknologi som tas i bruk, er hjelpemidler i hverdagen

Strategiske fokusområder

Fokusområdene i programmet er basert på kommunens egenart, og regionale og nasjonale føringer. Fokusområdene vil kunne variere over tid, og avhenger

av samfunnets utvikling. Innen hvert område initieres operative, innovative og smarte prosjekter i samarbeid mellom offentlig sektor, næringsliv, akademia og innbyggere.

Marker kommune har utarbeidet 5 fokusområder for en bærekraftig utvikling som vil være førende for Smart Samfunn Marker:

- **Trygt oppvekstmiljø**
- **Framtidens eldreomsorg**
- **Klima og miljø**
- **Næring og samfunn**
- **Robust organisering**

Fokusområdene er definert i samfunnsdelen og forarbeid til økonomi og budsjettplanen i Marker kommunes framtidsverksted.

Innenfor hvert fokusområde vil det være følgende kategorier i Smart Samfunn Marker-programmet:

- **Smart Helse og Offentlige tjenester**
 - teknologiske hjelpemidler og brukersentrerte løsninger.
- **Smarte Bygg og Hjem**
 - bærekraftige materialer og teknologiske hjelpemidler.
- **Smart Energi**
 - grønn energi og effektiv bruk av energi.
- **Smart Vann**
 - vannkontroll, begrensing av overforbruk og alternativ vannbruk.
- **Smart Mobilitet**
 - økt bruk av kollektivtjenester og fossilfrie maskiner, tilrettelegge for effektive gangveier og sykling.
- **Smart Samhandling**
 - kombinere digitale tjenester og arbeidsmetoder for innhenting av informasjon (data) og etablere nye tjenester av dette.

Disse kategoriene vil være tverrgående for fokusområdene. Hvert fokusområde vil inneholde målsettinger som angir hva slags type prosjektmål Smart Samfunn Marker vil jobbe med.

SMART SAMFUNN MARKER

- mulighetene er mange

TRYGT
OPPVEKSTMILJØ

FREMTIDENS
ELDREOMSORG

KLIMA OG MILJØ

NÆRING OG
SAMFUNN

ROBUST
ORGANISERING

DRIVERE:

BÆREKRAFT (MILJØ, ØKONOMI OG SOSIAL)

SAMARBEID (OFFENTLIG, NÆRINGS LIV, INNBYGGER & AKADEMIA)

TEKNOLOGI (DIGITALISERING, IOT, STOR DATA, KUNSTIG INTELLIGENS)

PROSJEKTOMRÅDER

SMART HELSE
OG
OFFENTLIGE
TJENESTER

SMARTE BYGG
OG HJEM

SMART ENERGI

SMART VANN

SMART
MOBILITET

SMART
SAMHANDLING

TRYGT OPPVEKSTMILJØ

«Barn og unge i Marker skal leve i et oppvekstmiljø som fremmer inkludering, toleranse, vennskap og respekt. Alle arenaer der barn og unge ferdes eller berøres skal stå samlet og samarbeide om dette.»

(Budsjett med økonomiplan 2019-2022)

Trygt oppvekstmiljø innenfor rammen av Smart Samfunn Marker vil ligge i det teknologiske og miljømessige mulighetsrommet hvor oppvekstmiljøet tilrettelegges for de verdiene som nevnt ovenfor. Marker er i gang med eksempelvis ny barnehage under oppføring i Ørje med fokus utover standardkravene på bærekraftige materialer, balansert ventilasjon, effektiv oppvarming og et godt og læringsnyttig utemiljø. Også skolen skal utredes for å skape et godt læringsmiljø, og dette vil styrke den tekniske og miljømessige tilnærmingen for smarte bygg og hjem. Videre er også arbeidet med den nyutviklede «Markermodellen» igangsatt. Det er en tverrsektoriell, samhandlingsmodell med fokus på tidlig innsats, samarbeid og helhetlig oppfølging av barn i alderen 0-18. Et videre arbeid med denne for å følge personer hele livet ligger også frem i

tid. Marker skole jobber også med Lektor2 programmet, realfagssatsingen fra Kunnskapsdepartementet.

1. Målsettinger for trygt oppvekstmiljø

Smart Samfunn Marker vil fokusere på de materialmessige rammene i dette fokusområdet, for å legge opp til gode muligheter for de sosiale faktorene:

- + Tilrettelegge for smarte boliger og bygg med bærekraftige materialer for å skape gode «vokse og leve» - boliger, bygg og bevegelsesområder.
- + Alltid vurdere det mest bærekraftige alternativet ved ombygging og eller rehabilitering av eksisterende bygningsmasse eller nybygg for å etablere gode sosiale rammer og møte økonomiske og miljømessige mål.
- + Utvikle løsninger som kan gi verdiøkning for nye tjenester og tjenester som allerede er etablert, som ulike kollektiv/ samkjøringstjenester og transportalternativer for et godt mobilitetstilbud.
- + Tilrettelegge for god brukerdialog og brukerstyring som tilfredsstillende behov, ønsker og informasjon til

brukere og innbyggere i ulike aldersgrupper og situasjon.

FRAMTIDENS ELDTREOMSORG

«Marker er en aldersvennlig kommune som bidrar til at de eldste innbyggerne mestrer sine liv på best mulig måte og opplever en utsatt skrøpeligheit.»

(Budsjet med økonomiplan 2019-2022)

Det vil være store utfordringer knyttet til å ivareta den økende andelen eldre innbyggere og behovet for helse- og velferdstjenester framover, både økonomisk og personellmessig. Et av svarene ligger i videreutvikling av de mulighetene som ligger i kommunens satsing og system for velferdsteknologi og arbeidsmetoder, i samspill med innbyggerne, øvrig offentlig sektor, akademia og næringsliv. Marker kommune har hatt fokus på tjenestetilbudet, både praktisk og faglig og har allerede iverksatt velferdsteknologiske hjelpemidler, både i hjemmetjenesten og på Marker bo- og servicesenter. Et prosjekt innenfor rehabilitering er under arbeid, hvor det eksempelvis arbeides med kartlegging av behov og oppfølgingsmuligheter for de som har kommet hjem igjen etter en sykdomsperiode.

Frivillighet har også vært et fokusområde, og flere aktiviteter er gjennomført med dette til grunn.

2. Målsettinger for framtidens eldreomsorg

Smart Samfunn Marker skal videreutvikle det arbeidet som allerede er etablert, og legge til rette for utvikling både for de eldre som skal og bor hjemme, samt de som har behov for institusjonshjelp. Velferdsteknologi og satsing på et godt bo- og omsorgstilbud skal bidra til at flest mulig innbyggere kan oppleve livsglede, mestring, trygghet og verdighet i årene som kommer.

- + Sikre utvikling av bærekraftige boliger med universell utforming, livsløpsstandard og smart teknologi, som sikrer verdighet, egenmestring, aktivitet og trygghet i eget hjem.
- + Etablere et utstillingsvindu for teknologianvendelse innen helse og velferd, som skaper samhandling og utvikling for leverandører, akademia og offentlig sektor.

- + Bidra til teknologiske løsninger som styrker pårørende og nærstående som en ressurs i helse- og omsorgstjenestene og sikrer gode sosiale nettverk.
- + Legge til rette for muligheter som finnes innenfor kunstig intelligens og støtte av teknologi i omsorgssituasjoner, både i eget hjem og i bosenter.

KLIMA OG MILJØ

«Marker skal ha en miljøvennlig utvikling for å verne naturen, styrke folkehelsen og bidra til å nå globale mål om et grønt skifte» (Budsjett med økonomiplan 2019-2022)

Marker skal ha en bærekraftig forvaltning av naturen, hvor tilrettelegging for fornybar energi eller omløp i skogproduksjon for binding av Co2 må balanseres med vern av natur for bevaring av urørte områder og eller biologisk mangfold. De største CO2 utslippene i Marker kommune er transport og landbruk, samt annen mobil forbrenning. Marker har etablert flere lademuligheter for el-kjøretøy og jobber videre med å utvide tilbudet. Gjennom Marker kommune går E18 som er en godt brukt grensepasseringer for trafikk til og fra Sverige på Østlandet. Transport og maskinparker står for en god andel klimagassutslipp, men her, som andre områder, vil denne sektoren møte omfattende teknologisk og digital omstilling. Med økende krav til klimavennlige mobilitetssystemer vil vi i fremtiden bevege oss på helt andre måter enn i dag.

Et annet miljømessig fokusområde er innen forbruk og avfallshåndtering, og holdningsskapende arbeid vil satses på mot husholdninger, i kommunen og i næringslivet.

Marker kommune vil være fremoverlent innen utviklingen og utbredelsen av fornybar energi, og vil bidra til å nå nasjonale mål ved å produsere mer strøm lokalt samt øke fokus på å utnytte den energien som finnes effektivt. Det har blitt jobbet frem et varmesystem i Marker rådhus som baserer seg på vannbåren varme som også blir utnyttet for nærliggende kommunale bygg. Flere løsninger som gir slik fleksibilitet er ønskelig å fokusere videre på.

3. Målsettinger for klima og miljø

Marker kommune skal satse på grønn energi ved å øke bevisstheten på kortreist energi. Sirkulærøkonomi og bærekraftig utvikling av områder og næring vil være i fokus.

- + Utvikle og ta i bruk nye løsninger innen energi som gjør det enkelt for innbyggerne å ta klimavennlige valg og redusere de lokale klimagassutslippene.
 - + Være en pådriver for å øke andelen av fornybar energiproduksjon.
 - + Utvikle bygninger til prosumenter (produsent og konsument) av fornybar energi.
 - + Stille om til fossilfri bilflåte i både privat, offentlig og i næringslivet gjennom å bygge ut infrastruktur og skape effektfulle insentiver til omstilling.
 - + Stille krav om innovative anskaffelser og grønne innkjøp. Hvordan tilrettelegge og motivere utbyggere, konsulenter og leverandører til klimavennlig og bærekraftig utbygging?
 - + Tenke sirkulærøkonomi og bærekraft i et livssyklusperspektiv. Redusere, gjenbruke og gjenvinne.
 - + Utforske og forsere nye løsninger som kan sikre et høyt ambisjonsnivå for klima og energi i utviklingsprosjektene.
 - + Utforme og plassere boliger og bygg for maksimal utnyttelse av naturlige ressurser som fornybar energi, regnvann og daglys, samt gode rom å leve i.
- + Legge til rette for gange og sykling, hvor en ekstra gevinst er økt aktivitet for bedre folkehelse.

NÆRING OG SAMFUNN

«Marker kommune fyller rollen som en tydeligere samfunns- og næringsutviklingsaktør hvor både politikere og medarbeidere bidrar til å realisere aktiv og ambisiøs samfunns- og næringsutvikling.» (Budsjett med økonomiplan 2019-2022)

Smart Samfunn Marker skal jobbe aktivt og målrettet med morgendagens behov og utfordringer hos næringslivet og innbyggerne. Dette innebærer brukermedvirkning, samarbeid og deling for å skape energieffektive og bærekraftige bygg, nabolag og møteplasser. Service og infrastruktur skal tilrettelegges for gode løsninger i Markersamfunnet, for næringsliv, innbyggere, tilreisende og andre som er i kontakt med Marker kommune.

Næringsrettet arbeid vil ligge i skjæringspunktet mellom områdets ressurser, industristruktur og kompetanse med økt fokus på bærekraftig, teknologisk og digital utvikling. Digitaliseringen øker muligheter for

delingsprinsipper både for større kommersielle aktører så vel som lokale entreprenører.

Den smarte samfunnsøkonomien handler dessuten om innovasjon. Smart Samfunn Marker programmet skal gjennom samarbeid skape og implementere innovative løsninger og trekke aktivt på ideer om inkluderende, grønn og smart samfunnsutvikling i sin virksomhet.

Videre vil sentrumsutvikling, festivaler, arrangement og reiselivsnæringen i Marker utgjøre en av grenseflatene mellom offentlig virksomhet, befolkningen og besøkende. Dette er mønstre som engasjerer, involverer, skaper stolthet og gode opplevelser, og må derfor være inkludert i fokusområdet næring og samfunn.

4. Målsettinger for næring og samfunn

For å skape en positiv samfunnsutvikling for næring, innbyggere og andre som er del av og besøker Markersamfunnet, vil eksempelvis følgende områder berøres:

- + Arbeide bevisst med effektiv og smart arealutnyttelse i private, nærings- og offentlige bygninger der kommunale og private tjenester snakker sammen. Bruk av arealer på andre måter og til andre formål skaper fleksibilitet og delingsøkonomiske fordeler.
- + Skape brukervennlige løsninger som gir bærekraftige transportsystemer.
- + Jobbe med mobilitet i et helhetlig samfunnsperspektiv. Mobilitet skal være i fokus når nye arealer, bygninger, funksjoner, infrastrukturer planlegges eller oppgraderes. Vi må også tenke regionalt og nasjonalt for å sikre samordning av mobilitet over kommunegrensene.
- + Vurdere investeringer i et helhetlig samfunnsperspektiv utfra langsiktig bærekraft.

ROBUST ORGANISERING

Robust organisering er satt sammen av tre områder:

-
1. Omdømme	Marker kommune har gode fagmiljøer som tiltrekker seg ønsket kompetanse
2. Drift	Marker kommune drifter sine tjenester effektivt, økonomisk og med god kvalitet, uten å slite ut organisasjonens ressurser
3. Utvikling	Marker kommune har et kontinuerlig fokus på forbedring, utvikling og innovasjon for å sikre framtidig bærekraft
-

(Budsjett med økonomiplan 2019-2022)

1. Omdømme

Omverdenens oppfatning av Marker kommune over tid påvirker og skaper et omdømme av kommunen. For Marker kommune er det viktig å legge til rette for at fagmiljøer får blomstre og utvikle seg. Smart Samfunn Marker skal være en omdømmebygger for Marker kommune i alle aktiviteter. Dette vil også bygges opp i

kommunens virksomhet, og innebærer eksempelvis reduksjon i bruk av engangskopper, bærekraftig møtemat osv.

2. Drift

Effektive, økonomisk bærekraftige og kvalitetssikre systemer kan understøttes med digitalisering av interne og eksterne prosesser. Digitalisering av offentlig sektor handler om informasjon og kommunikasjonsteknikk, hvordan data (informasjon) satt i system kan forenkle tidskrevende oppgaver og gi informasjon til kommune og brukere av tjenestene i kommunen. Det er økt bruk av kunstig intelligens og for eksempel maskinlæring, som bidrar til å effektivisere interne prosesser som eksempelvis robotisering av saksbehandling innen byggesaker.

Utbygging av ulike nettverk gir muligheter for informasjonsinnhenting; styring av trafikk, helsetjenester, økt informasjon og kommunikasjon med innbyggere med mer.

Et annet mulighetsområde for drift ligger innenfor vann og avløp. Disse er ofte en kostnadsbærer, med vannlekkasjer samt at det er ressurskrevende å få oversikt over lekkasjenes lokasjon. Oversikt over lekkasjer også inne i boligene og ulike prismodeller for ulik bruk av vann vil også kunne følge bedre oversikt over vannforbruk.

- + Vurdere ny teknologi og innovative løsninger for å støtte og forenkle arbeidsprosesser
- + Motivere smarte brukere; Tilrettelegge for god brukerdiallog/brukerstyring som tilfredsstillende løsningsbehov
- + Utforske og iverksette nye løsninger som kan sikre et høyt ambisjonsnivå for klima og kostnader i nye prosjekter som eksempelvis innen vannrensing, vanntransport og forbruk.

3. Utvikling

Å jobbe med utvikling parallelt med drift kan være utfordrende i en presset tidssituasjon. Utvikling må skje for at vi kan arbeide smartere, mer tidseffektivt og tilby

løsninger som er brukersentrerte. Marker kommune arbeider målrettet med flere utfordringer for å skape bedre tjenester og et velfungerende samfunn. I utvikling må man i tillegg til selve utviklingen se på prosessene for hvordan utvikling skal skje, fra idé til virkelighet, og se hvor det er ønskelig å være.

- + Fokuserer på løsninger som gir verdi til innbyggerne
- + Utvikle løsninger som kan gi verdiøkning for tjenester som allerede er etablert
- + Støtte utviklingsprosesser gjennom kultur, samarbeid og involvering.

4. FRA IDÉ TIL VIRKELIGHET

Smart Samfunn Marker-programmet startet 1.9.2018 og går over en 3 - års periode fram til 1.9.2021. Det er et samarbeid mellom Marker kommune og Smart Innovation Norway AS.

Organisering

Et smart samfunnsprogram må organiseres hensiktsmessig for å gi en bærekraftig samfunnsutvikling. Arbeidet må koordineres og ledes, slik at nødvendig kompetanse sikres, og at programmet er åpent og tilgjengelig for alle som ønsker å bidra. Aktører innen akademia, næringsliv, kommune og innbyggere skal inviteres til tett samarbeid.

Daglig ledelse

Arbeidet med Smart Samfunn Marker-programmet har en programleder, som sammen med en medarbeider i kommunen, rapporterer direkte til rådmannen. Programleder har arbeidsted både sentralt på kommunehuset og eventuelt i et fellesskap med næringslivet ved Marker.

Programleder vil ha det løpende ansvaret for oppfølging, koordinering og overordnet rapportering av prosjekter innenfor programmet. Normalt vil prosjektene ha egne prosjektledere.

Programleder vil rapportere til styringsgruppen og programleders øvrige arbeidsinnhold defineres i arbeidsavtalen med kommunen.

Styring av programmet

Programmet har en styringsgruppe med støtte fra akademia og næringsliv i Marker. Programleder og ansvarlig i kommunen, legger fram saker for styringsgruppen i samråd med rådmannen.

Orienteringer, drøftinger og beslutninger av strategisk karakter gjøres i styringsgruppen. Rådmannen har beslutningsmyndigheten, som i øvrige administrative saker.

Det rapporteres fra programarbeidet i årsrapporten og øvrige rapporteringer avtales i styringsgruppen.

Styringsgruppe Smart Samfunn Marker per 1.3.19

Fra Marker kommune

Kjersti N. Nilsen: Ordfører

Rådmann

Vidar Østenby: Kommunalsjef

Anne-Kari Grimsrud: Kommunalsjef

Ann-Mari Nylund: Virksomhetsleder teknikk, plan og miljø

Ann Kristin Halvorsrud: Miljøvernkonsulent

Næringslivsrepresentant

Helene Rødseth, HR Engasjement / Ressursparken

Representant fra akademia

June Tolsby, Høgskolen i Østfold

Fra Smart Innovation Norway

Thor Moen, Leder Smart by og samfunn

Samarbeidsform og arbeidsprosess

For å oppnå samarbeid mellom ulike samfunnsaktører må det etableres møteplasser som oppleves ekte og imøtekommende. Møteplassene kan være fysiske så vel som virtuelle, og møteplassene må fasilitetens og tilrettelegges slik at det blir gode miljøer for idefangst og bærekraftig innovasjon. Kommuner sitter i førersetet for det grønne smarte skiftet når vi bygger bærekraftige samfunn.

Videre er det avgjørende at smart samfunnsprogrammet jobber aktivt for integrering og forankring av tanke sett og prosjektideer knyttet til Smart Samfunn Marker i hele kommunens organisasjon. Aktiv deltakelse og medvirkning er vesentlig for at programmet skal lykkes. Det må tilrettelegges for, og settes av tid og ressurser, for samarbeid på tvers av fagområder og gjennomgående i kommunens prosesser.

Hvordan skal gode ideer og erfaringer deles?

«Folk som snakker sammen, skaper sammen»

I satsingen Smart Samfunn Marker er det sentralt å inneha en åpen, fleksible og troverdig kommunikasjon med innbyggere, næringsliv og academia for å:

1. Skape god og engasjerende dialog med innbyggerne
2. Etablere en dynamisk og tverrfaglig delingskultur i quadruple helix
3. Styrke kommunens omdømme

Kommunikasjonen skal bidra til å skape ambassadører innad i kommunen, så vel som blant kommunens innbyggere. Kombinasjonen mellom fysiske møteplasser og digitale flater gir et solid og bredt utgangspunkt for å kunne drive en strukturert og givende interaksjon og dialog med de aktuelle målgruppene til kommunen.

Avgjørende for å kunne drive kostnadseffektiv kommunikasjon mot innbyggere, næringsliv og academia, er å ha fokus på gode kommunikasjonsrutiner også innad i kommunen. Dette for å sikre tverrfaglighet,

bedre samhandling og bedre informasjonsflyt mellom de ulike fagsektorer og avdelinger - og til slutt - ut mot innbyggerne. Videre vil det være viktig å bygge en lærende og inspirerende prestasjonskultur, som løfter de ansatte, og hvor de gode suksesshistoriene trekkes frem for å skape tilhørighet, engasjement og intern stolthet.

Den eksterne kommunikasjonen skal etablere en dynamisk dialog og interaksjon med de ulike målgruppene i quadruple helix. Innbyggere involveres tidlig i prosesser og prosjekter, for å påse at innovasjonsaktivitetene resulterer i produkter, tjenester og løsninger som skaper verdi for dem. For å nå riktig målgruppe i de ulike aktivitetene, vil kommunens webside fungere som et viktig informasjonsknutepunkt. Et godt, digitalt servicetilbud bør kontinuerlig optimaliseres, slik at innbyggerne «hjelper seg selv og kan komme med innspill, samtidig som tilbudet om den personlige kontakten ivaretas. De digitale kanalene treffer en bred målgruppe i alder, hvorpå de fysiske møteplassene som folkemøter og skolebesøk, i hovedsak omfavner den yngre og eldre generasjonen.

For å kunne nå vanskeligstilte grupper i samfunnet på en tilfredsstillende måte, kreves det et tett samarbeid med de ulike offentlige instansene. I den øvrige kommunikasjonen med næringsliv og akademia, bør det vektlegges å skape og ivareta gode, tverrfaglige delingsarenaer og tett samhandling med tilgjengelige næringsforeninger, industrielle nettverk og andre næringsfora for å sikre eller igangsette nye initiativ, prosjekter og prosesser.

Smart Samfunn Markers kommunikasjonsstrategi har som formål å skape interne og eksterne ambassadører ved å fremme de gode suksesshistoriene fra kommunen, ved å tilby effektive muligheter for interaksjon og dialog med kommunens ulike avdelinger og ved å fokusere på innbyggerinvolvering tidlig i prosjektene.

Kommunikasjonen skal på en troverdig og engasjerende måte styrke omdømmet til kommunen som et attraktivt og fremtidsrettet samfunn. Dette basert på god intern, tverrfaglig samhandling og tett samarbeid med næringslivet for å utvikle et tjenestetilbud som skaper verdi for Markers innbyggere.

Ekstern markedsføring og omtale av programmet
Alle saker som kan ha verdi for partene i Smart Marker, skal kommuniseres under «Smart Samfunn Marker» med avtalepartene i sammen. Begrunnelsen for dette ligger i at samarbeidet som gjøres har en verdi i ekstern kommunikasjon, men også intern kommunikasjon.

Virkemidler for realisering

Lik privat sektor må kommuner også holde tempo oppe hvis de skal følge med i utviklingen og være blant de attraktive byene og kommunene som mennesker ønsker å leve i, eller kunne tilby de gode tjenestene som innbyggerne etterspør. Både næringsliv, akademia og kommuner ønsker å jobbe mere med innovasjon og bærekraft. Kommuner og akademia må også utfører sine lovpålagte oppgaver innenfor gitte budsjettammer.

Det kan være krevende å finne ressurser til holde seg oppdatert, finne og prøve ut nye løsninger og å jobbe med innovasjon. For å møte denne utfordringen skal Smart Samfunn Marker kartlegge og prioritere relevante

virkemidler innen området smarte byer og samfunn, digitalisering og det grønne skiftet.

Kommuner, akademia, næringsliv må benytte seg av eksisterende drift- og investeringsmidler i en smart samfunns satsning i sammen med de midler en kan hente ut fra virkemiddelapparatet.